

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจที่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยพิจารณาได้จากส่วนแบ่งผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้นซึ่งได้เพิ่มสูงขึ้นทุกปี กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2523 คิดเป็นร้อยละ 21.25 ต่อมาได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 24.77 ในปี 2531 และได้เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 26.10 ในปี 2533 ส่วนภาคเกษตรกรรมนั้นมีส่วนแบ่งของผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเบื้องต้นลดลงจากร้อยละ 23.21 ในปี พ.ศ. 2523 มาเป็นร้อยละ 16.61 ในปี 2531 และลดลงเหลือเพียงร้อยละ 12.41 ในปี พ.ศ. 2533 เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างการส่งออกรวมของประเทศไทยแล้ว จะพบว่า การส่งออกของภาคเกษตรกรรมได้ลดลงจากร้อยละ 44.68 ในปี 2527 เหลือเพียงร้อยละ 16.96 ในปี 2534 ส่วนการส่งออกของภาคอุตสาหกรรมได้เพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 43.42 ในปี 2527 เป็นร้อยละ 74.67 ในปี 2534 (Thailand Economic Information Kit, 1992) จะเห็นได้ว่าภาคอุตสาหกรรมได้เข้ามามีบทบาทเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาอุตสาหกรรมของไทยมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งได้ก้าวมาเป็นภาคการผลิตนำของประเทศในปัจจุบัน

ผลของโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ ได้ก่อให้เกิดการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น อันเนื่องมาจากอุปสงค์ของการจ้างงานที่เพิ่มสูงขึ้นไปพร้อม ๆ กับความเจริญทางเศรษฐกิจ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งการเคลื่อนย้ายของแรงงานดังกล่าวเป็นผลมาจากปัจจัยหลายอย่าง ทั้งปัจจัยที่ผลักดันให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากภาคเกษตรกรรม และปัจจัยที่จูงใจให้แรงงานเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม กล่าวคือ ปัจจัยประการแรก ภาคเกษตรกรรมประสบปัญหาการขาดแคลนพื้นที่เพาะปลูก ไม่สามารถขยายพื้นที่การเพาะปลูกได้ตั้งแต่ก่อน อันเนื่องมาจากพื้นที่ป่าได้ลดลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทุกปี (แม้ว่าอัตราการเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ของภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ

ภาคเศรษฐกิจ	1980	1985	1988	1989	1990
เกษตรกรรม	23.21	16.75	16.61	15.00	12.41
เหมืองแร่	3.36	3.96	3.16	3.14	3.58
อุตสาหกรรม	21.25	22.13	24.77	25.52	26.10
ก่อสร้าง	5.28	5.60	5.63	6.32	7.16
ไฟฟ้าและประปา	0.96	2.33	2.28	2.34	2.31
การคมนาคมและการขนส่ง	5.75	7.70	7.08	6.93	6.76
การค้าปลีกและการค้าส่ง	16.73	15.10	15.93	15.36	15.25
การธนาคาร	3.03	3.55	4.31	4.95	6.07
ที่อยู่อาศัย	3.46	4.05	3.50	3.29	3.14
การบริหารราชการ	4.66	4.79	3.74	3.62	3.64
การบริการ	12.31	14.06	12.98	13.26	13.58
รวม	100	100	100	100	100

หมายเหตุ ในราคาคงที่ปี 1990

ที่มา : Thailand Economic Information Kit 1992

ของประชากรทั่วทั้งประเทศจะมีอัตราการเพิ่มที่ลดลงจากร้อยละ 3 ในปี พ.ศ.2518 เหลือเพียงร้อยละ 1.4 ในปี พ.ศ.2534) ได้ส่งผลทำให้พื้นที่ทำกินถูกแบ่งเป็นผืนเล็กและเกษตรบางรายไม่มีที่ทำกินจึงมีความจำเป็นต้องออกไปหารายได้จากนอกภาคเกษตรกรรม นอกจากนี้การผลิตของภาคเกษตรกรรมยังเป็นการผลิตที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่คือ พื้นที่เพาะปลูกจำนวนมากยังต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลักอีกทั้งยังประสบกับปัญหาของราคาผลผลิตที่ไม่แน่นอนจึงเป็นเหตุให้รายได้จากภาคเกษตรกรรมไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในสภาวะปัจจุบัน จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น

ตารางที่ 1.2 EXPORTS BY MAJOR SECTORS

SHARE	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991
1. การเกษตร	44.68	37.96	34.02	27.77	26.37	22.95	16.96	15.42
2. การประมง	4.96	5.48	6.36	6.06	5.16	5.53	5.51	5.58
3. ป่าไม้	0.06	0.19	0.27	0.27	0.20	0.14	0.13	0.15
4. เหมืองแร่	4.33	5.24	2.69	1.95	1.89	1.55	1.26	1.10
5. อุตสาหกรรม	43.42	49.45	55.35	62.71	65.35	68.59	74.67	76.00
6. สินค้าตัวอย่างและ สินค้าอื่น	0.75	0.79	0.76	0.99	0.71	1.02	1.20	1.17
7. Re - export	1.80	0.91	0.55	0.25	0.31	0.22	0.28	0.32
8. รวม	100	100	100	100	100	100	100	100

ที่มา : Thailand Economic Information Kit 1992, p.6

ได้ผลักดันให้แรงงานในภาคเกษตรกรรม ต้องออกไปรับจ้างทำงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบันประชากรที่สอง รายได้ของภาคเกษตรกรรมโดยเฉพาะพืชหลักดั้งเดิม (เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย เป็นต้น) ได้มีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอด อันเนื่องมาจากสภาวะการณที่เกิดมาจากการตกต่ำของราคาในตลาดโลก และความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เสื่อมลง ทำให้เกษตรกรต้องลงทุนทางด้านปรับปรุงคุณภาพดินเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่รายได้จากผลผลิตไม่แน่นอนแต่ในทางตรงกันข้ามรายได้ หรือค่าตอบแทนภาคอุตสาหกรรมเป็นรายได้ที่แน่นอนสม่ำเสมอตลอดปี จึงเป็นแรงจูงใจให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรม ปัจจุบันประชากรที่สาม จากนโยบายของภาครัฐบาลที่ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมภูมิภาคเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการกระจายรายได้ และยกมาตรฐานการครองชีพของประชากรในชนบท จึงทำให้มีการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น เมื่อพิจารณาถึงการเคลื่อนย้ายของแรงงานดังกล่าวในข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นไปตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยการกำหนด ราคาปัจจัย

การผลิต กล่าวคือ ถ้าหากตลาดปัจจัยการผลิตเป็นตลาดที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์แล้ว ปัจจัยการผลิตควรจะเคลื่อนย้ายจากแหล่งที่ให้ผลตอบแทนต่ำไปยังแหล่งที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า จึง เป็นการจัดสรรปัจจัยการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สำหรับในกรณีของตลาดแรงงานก็เป็นไปทำนองเดียวกัน คือ ในเชิงจุลภาคนั้นมักปรากฏว่าแรงงานจะมีการอพยพจากพื้นที่ที่มีสภาวะทางเศรษฐกิจที่ต่ำกว่าไปยังพื้นที่ที่มีสภาวะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าเสมอ เช่น การเคลื่อนย้ายไปยังพื้นที่ที่มีโอกาสในการทำงานมากกว่าได้ค่าจ้างสูงกว่า และมีรายได้สูงกว่า การเคลื่อนย้ายแรงงานในลักษณะนี้ย่อมก่อให้เกิดผลดีแก่ผู้อพยพเอง ในแง่ที่เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมนุษย์อย่างเต็มที่ และคุ้มค่า และเป็นการเพิ่มค่าทุนมนุษย์ให้สูงขึ้น ส่วนในเชิงมหภาคนั้นถ้าหากตลาดแรงงานในระบบเศรษฐกิจใดเป็นตลาดแรงงานที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์แล้ว การเคลื่อนย้ายแรงงานก็เสมือนกับการกระจายแรงงานซึ่งเป็นการปรับตัวในกลไกราคา หรือค่าจ้างของแรงงานประเภทเดียวกัน และมีทักษะระดับเดียวกัน ให้เท่ากันทุก ๆ พื้นที่ในระบบเศรษฐกิจ

จังหวัดลำปางได้มีการขยายตัวของอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ใหม่ของการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค กล่าวคือปัจจุบันมีโรงงานเซรามิกส์ในจังหวัดลำปางประมาณ 90 โรงงาน จำนวนแรงงานในอุตสาหกรรมนี้ของจังหวัดลำปางมีรวมกันประมาณ 4,000 คน ซึ่งจากการศึกษาของมิ่งสวรรค์ ชาวสอาด (2533) พบว่า อัตราค่าจ้างที่แรงงานได้รับมีตั้งแต่ 30-200 บาท สำหรับอัตราค่าจ้างโดยเฉลี่ยของคนงานในโรงงานทุกระดับเท่ากับ 35 บาทต่อวัน ซึ่งเป็นอัตราค่าจ้างที่ต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำเท่ากับ 61 บาท ดังนั้นการศึกษาโครงสร้างค่าจ้างและแบบแผนการจ้างงานของอุตสาหกรรมเซรามิกส์ในจังหวัดลำปาง จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างค่าจ้าง และลักษณะการจ้างงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมาพอสรุปได้ว่าความแตกต่างของอัตราค่าจ้างนั้นเกิดจากปัจจัยสำคัญหลาย ๆ อย่างที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความแตกต่างของอัตราค่าจ้าง ปัจจัยเหล่านั้นได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา ลักษณะงาน ลักษณะการประกอบการ ขนาดของสถานประกอบการ และชั่วโมงการทำงาน เป็นต้น แต่จากการศึกษาที่ผ่านมายังมิได้ศึกษาเป็นรายอุตสาหกรรม ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้จะนำเอาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ มาเป็นแนวทางในการพิจารณา และได้อาศัย

แนวคิดของทฤษฎีชดเชย (Compensating Variations) ซึ่งมีใจความว่า การที่อัตราค่าจ้างแตกต่างกัน สาเหตุสำคัญเป็นการชดเชยให้กับเงื่อนไขการทำงานที่แตกต่างกัน เช่น ความเสี่ยงสภาพการทำงานที่สะทกสะท้าน หรือค่าครองชีพที่แตกต่างกัน เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังใช้ทฤษฎี Labor segmentation (Dual Market Theory) ซึ่งมีประเด็นสำคัญ คือ การที่อัตราค่าจ้าง และรายได้ต่างกันมีสาเหตุมาจากความไม่สมบูรณ์ ความไม่เท่าเทียมกันของตลาดแรงงาน เช่น ความรู้ และเทคโนโลยีของสาขาการผลิตต่างกัน รวมทั้งมีอุปสรรคขัดขวางมิให้สองสาขาปรับตัวจนมีประสิทธิภาพเท่ากัน มีอัตราค่าจ้างเท่ากันทั้ง ๆ ที่บุคคลทั้งสองคนทำงานอย่างเดียวกัน มีคุณสมบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งแนวความคิดของทฤษฎีนี้มักจะถูกอ้างอิง ในประเทศด้อยพัฒนาว่า ความแตกต่างของอัตราค่าจ้างยังสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งที่แรงงานทำงานอย่างเดียวกัน มีคุณสมบัติไม่แตกต่างกัน สาเหตุหนึ่งมาจากเทคโนโลยีซึ่งมีประสิทธิภาพการผลิตของสาขาหรือหน่วยผลิตที่แตกต่างกัน อีกทั้งมีอุปสรรคขัดขวางหลายประการ (อาทิเช่น ขาดข้อมูลสนเทศ กฎระเบียบ การปันส่วน) กีดกันไม่ให้อัตราค่าจ้างปรับตัวจนถึงระดับเท่าเทียมกัน ตลาดแรงงานจึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน อัตราค่าจ้างในตลาดแรงงานที่เป็นทางการ (Primary market) มีอัตราค่าจ้างสูงกว่า แต่มีลักษณะการปันส่วนกล่าวคือ ปริมาณอุปทานมีมากกว่าอุปสงค์ ดังนั้นบุคคลที่ไม่ได้รับการจ้างงานในตลาดนี้จำเป็นต้องแสวงหางานในตลาดที่ไม่ใช่ทางการ (Secondary market) ซึ่งจ่ายอัตราค่าจ้างต่ำกว่า แต่เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไป เช่น เศรษฐกิจขยายตัวสูงมีโอกาสดังกล่าวในตลาดแรก แรงงานในตลาดที่สองอาจจะหวนกลับไปสมัครงานในตลาดแรก จุดอ่อนของทฤษฎีนี้คือ มีประเด็นสำคัญที่ย้ำว่ามีความแตกต่างกันที่อธิบายไม่ได้ แต่ในขณะเดียวกันไม่ได้ให้คำอธิบายถึงสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้การกำหนดอัตราค่าจ้างและรายได้ต่างกัน (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ , 2534) โดยจะใช้ทฤษฎีดังกล่าวมาช่วยในการพิจารณา เรื่อง โครงสร้างค่าจ้างและแบบแผนการจ้างงานของแรงงานในอุตสาหกรรมเซรามิกส์จังหวัดลำปาง

ดังนั้นการศึกษาถึง โครงสร้างค่าจ้างและแบบแผนการจ้างงานของอุตสาหกรรมเซรามิกส์ในจังหวัดลำปาง จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะศึกษา เพื่อให้เข้าใจถึงโครงสร้างอุตสาหกรรม ซึ่งผลของการศึกษาจะนำไปสู่การพิจารณาถึงอัตราค่าจ้างที่เหมาะสมต่อไป และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อฝ่ายนายจ้าง ลูกจ้าง รวมไปถึงรัฐบาล เพื่อเป็นแนวทางพิจารณากำหนดนโยบายเกี่ยวกับค่าจ้าง ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ อีกทั้งเป็นการยกระดับรายได้ของประชากรให้สูงขึ้นและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาโครงสร้างค่าจ้างในอุตสาหกรรมเซรามิกส์ โดยเฉพาะการจ้างงานตาม เพศ อายุ ลักษณะงาน และเทคโนโลยี
2. ศึกษาเกี่ยวกับรายได้ของแรงงานแบบแผนเข้าออกงานของแรงงาน และสวัสดิการของแรงงานในอุตสาหกรรมเซรามิกส์
3. เปรียบเทียบค่าจ้างจริงที่ได้รับ (Actual Wage) กับค่าจ้างที่คำนวณได้จากฟังก์ชันการผลิต (Implied Wage)

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

1. ค่าจ้างของแรงงานจะเพิ่มตามอายุ
2. ลักษณะของงานที่ใช้ความชำนาญ และประสบการณ์สูงจะจ่ายค่าจ้างสูงกว่า
3. โรงงานที่ใช้เทคนิคการผลิตสูงยอมจ่ายค่าจ้างสูงด้วย เพราะประสิทธิภาพเฉลี่ยของแรงงานสูงขึ้น
4. ค่าจ้างที่ได้รับจริงในท้องตลาดต่ำกว่าค่าจ้างที่คำนวณจากฟังก์ชันการผลิต

1.4 ประโยชน์ของการศึกษา

1. สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาอัตราค่าจ้างขั้นต่ำในอุตสาหกรรมภูมิภาค
2. ใช้ในการวิเคราะห์ภาวะการจ้างงาน และรายได้ของแรงงานในอุตสาหกรรมภูมิภาค
3. ใช้ในการพิจารณาการวางแผนพัฒนาแรงงานอุตสาหกรรมภูมิภาค
4. ใช้ในการวางแผนการลงทุนของอุตสาหกรรมภูมิภาค

1.5 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1.5.1 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะแรงงานที่ทำงานอยู่ในโรงงานเซรามิกส์ของจังหวัดลำปางเท่านั้น ซึ่งเป็นการศึกษาในระดับจุลภาค ดังนั้นจึงเลือกศึกษาหมู่บ้านที่มีประชากรทำงานในโรงงานเซรามิกส์เป็นจำนวนมาก และหมู่บ้านที่มีประชากรทำงานในโรงงานเซรามิกส์หรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก

1.5.2 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาโครงสร้างค่าจ้าง ในอุตสาหกรรมเซรามิกส์ปัจจัยสำคัญที่เลือกมาทำการศึกษาได้แก่ เพศ อายุ อายุการทำงาน ลักษณะงาน และเทคโนโลยี ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ทั้งในเชิงพรรณนา และในเชิงปริมาณกล่าวคือ ในเชิงพรรณนาจะเป็นการสรุปข้อมูลจำแนกประเภทตามปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อให้เห็นถึงโครงสร้างค่าจ้างว่า ความแตกต่างของอัตราค่าจ้างขึ้นอยู่กับเพศของแรงงาน อายุของแรงงาน อายุการทำงานของแรงงาน ลักษณะงานที่ทำ (เป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือและความประณีต) และขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิตหรือไม่อย่างไร ส่วนในเชิงปริมาณจะใช้สมการ *Multiple regression* ในรูป *Linear function* วิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ว่า สามารถอธิบายระดับค่าจ้างที่แรงงานได้รับอย่างไรบ้าง

การศึกษาเกี่ยวกับรายได้ของแรงงาน แบบแผนการจ้างงาน และกระบวนการเข้าสู่แรงงานของ ในอุตสาหกรรมเซรามิกส์จะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสรุปเพื่ออธิบายถึง อายุเมื่อแรกเข้าทำงาน การส่งเสริมและสนับสนุนการเลื่อนตำแหน่งหรือค่าจ้างของแรงงานหญิง รวมไปถึงสาเหตุของการออกจากงานว่ามาจากสาเหตุอะไรบ้างและประการสุดท้ายศึกษาเกี่ยวกับการฝึกอบรมของแรงงาน

การเปรียบเทียบค่าจ้างที่ได้รับจริง กับค่าจ้างที่คำนวณได้จากฟังก์ชันการผลิตนั้น ในส่วนของค่าจ้างที่ได้รับจริง จะคิดจากค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงานทุกคนทุกระดับจากการสำรวจทั้ง 3 หมู่บ้าน ส่วนค่าจ้างที่แรงงานควรจะได้รับจะประมาณค่าจาก *Cobb-Douglas production function* ของอุตสาหกรรมเซรามิกส์

1.5.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ประกอบด้วย

1.) ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการสำรวจโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แรงงานที่ทำงานอยู่ในโรงงานเซรามิกส์จังหวัดลำปาง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้ดำเนินการคัดเลือกจากหมู่บ้านที่มีประชากรทำงานในโรงงานเซรามิกส์เป็นจำนวนมาก และหมู่บ้านที่มีประชากรทำงานในโรงงานเซรามิกส์หรือโรงงานอุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งผลของการคัดเลือกพื้นที่ศึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. หมู่บ้านที่มีประชากรแรงงานมากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนแรงงานทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและทำงานอยู่ในโรงงานเซรามิกส์ พื้นที่ศึกษาคือ หมู่บ้านศาลาไชย ตำบลศาลาอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง แรงงานตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 40 ราย

2. หมู่บ้านที่มีประชากรแรงงานมากกว่าร้อยละ 50 ของประชากรแรงงานทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและทำงานอยู่ในโรงงานเซรามิกส์หรือโรงงานอุตสาหกรรมอื่น ๆ พื้นที่ศึกษาคือ หมู่บ้านแม่กียไชย ตำบลปงแสงทอง และหมู่บ้านตันธงชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง แรงงานตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 40 และ 30 ราย ตามลำดับ

2.) ข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่รวบรวมมาจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานพาณิชย์จังหวัดลำปาง สำนักงานสถิติแห่งชาติจังหวัดลำปาง แรงงานจังหวัดลำปาง และจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การศึกษาในครั้งนี้มีความสำเร็จยิ่งขึ้น

1.6 องค์ประกอบของวิทยานิพนธ์

การศึกษารั้งนี้แบ่งออกเป็น 6 บท โดยบทแรกเป็นบทนำ บทที่ 2 เป็นการอธิบายถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวความคิดในการศึกษา บทที่ 3 อธิบายถึงข้อมูลทั่วไปและโครงสร้างการผลิตเซรามิกส์ในจังหวัดลำปาง บทที่ 4 เป็นผลการศึกษาแบบแผนการจ้างงาน และกระบวนการเข้าสู่ตลาดแรงงานของแรงงานหญิงในอุตสาหกรรมเซรามิกส์ บทที่ 5 อธิบายถึงโครงสร้างค่าจ้าง และอัตราค่าจ้างเปรียบเทียบ ส่วนบทที่ 6 เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะ